

I. N. D. N. J. C.

De

AMULETIS.

In incluta Argentoratensi
Academia

P R Æ S I D E

JULIO REICHELT,

Mathem. Professore Publico.

Publice respondebit

Johannes David Büttner, Spirā Nemes.

D. 19. Martij horis locisque solitis.

ARGENTORATI,

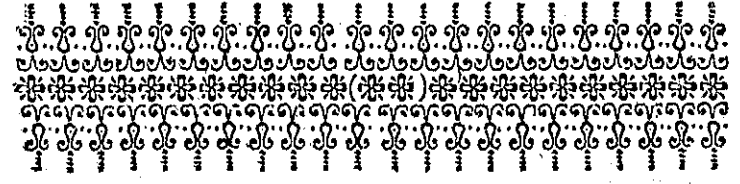
Typis FRIDERICI SPOOR, ANNO M DC LXXIII.

K 9

408

Amuletum
in
Amuletum
Amuletum

K 9/408

DE AMULETIS.

S. I.

Inter alia Astrologorum apotelesmata periculosa & gentilis superstitionis monumenta merito numerantur metalla, lapides aliaq; corpora naturalia variis Characteribus & imaginibus insignita, vel ad figuras aliarum corporum efficta, quæ peculiari quadam virtute cælesti gravida jactitant, qui fallacibus arcanorum titulis veritatis speciem ipsis lucrari student.

2. Varij varie ea denominant. Latini Amuleta vocant, vel ex mente Vossij Etymolog. pag. 27. rectius Amoleta, ab amoliendo; Præbia à prohibendo, ut mavult, idem Voss. pag. 405. Ligaturas. Græci *μαντήσια, ἀλεξίφάρμακα, σοῦχια, περιμματα, τεύχματα* (unde forte originem trahit Leonh. Thurneisseri Æthiopicum **ጸፊፃጸፃፃፃ**: Periapteno, qui Onomastici pag. 172. Periapteno, inquit, dis sind Zetchen/Siegel/sonst Ligaturen oder Amuletten genannt/ werden von mancherley sachen / als Metall / Steinen / Wurzen und andern specien nach den ständen der Gestirn / für mancherley Fess und Wengel bereitet / wie dann Alexand. Trallianus ein herrlich Bildnuß in Agstein / fürs Krimmen im Leib gebrauchet) Chaldæi **מגן דוד** à radice **מגן**; Arabes **طالسماء** : unde vulgo Talismæ vel Tilsemæ, figura Talifmanicæ vel Tilfemanicæ dicuntur. Judæi **מגן דוד**, scuta Davidis.

3. Ex hisce Amuleti magis trituta vocabulum notat
A latius

5219052 + 4

latius omne id, quod collo vel reliquæ corporis parti alligant vel quomodocunque adjungunt, vel etiam in vestimentis secum gestant, vel certo loco ponunt, ad depellendos morbos, corporis firmitatem corroborandam, vel ad alia comparanda, sive id fiat licito & naturali modo, sive superstitioso: strictius significat corpus aliquod Characteribus, imagine vel figura certa insignitum, ad singulares effectus virtute quadam cœlesti præstandos. Quo posteriori sensu Amuleti vocabulum in thesibus nostris intelligendum supponimus.

4. Commenti hujus antiquitatem nonnulli probant ex Syrorum ܐܘܠܝܬܐ Gen. 31. 9. quæ cum Sabæorum Tilsemis convenire putant Nicol. Fullerus Misc. Theolog. L. 1. c. 16. Selden. de Diis Syris Syntagm. 1. c. 2. Hotting Hist. Orient. L. 1. c. 8. p. m. 196. cujus vero rei certitudinem minorem judicat in disputatione sua de Teraphim Augustus Pfeifferus, vestigiis Scripturæ S. pressius insistens. Eiusdem artificij fuisse Syrorum in aures memoratas Genes 35. v. 4. censet notis suis Bibliæ Abr. Calov. ad cit. locum. Huc quoque referunt medelam Philistæorum 1. Sam. 5. v. 6.

5. Cæterum Arabicæ Tilsemæ Apollonio Tyanæo velut auctori tribuuntur, easque in orbem invexisse, Arabes Muhammedani pariter ac Christiani tradunt. Ex Arabibus autem imprimis operam dabant Tilsemis fabricandis Sabæi, ex quibus insignis artifex memoratur Ibn Vahschija. Operosissimos quoque fuisse in consiciendis ejusmodi imagunculis Gnosticos, Basilidianos, Marcossios & Valentinianos, abunde docet Johannis Macarij Abraxas & in adjectis notis Joh. Chiffletus, qui librum istum Macarij posthumum edidit. Idem argumentum etiam prolixè tractavit Athanas. Kircherus Oedip. Ægyptiaci Tom. 2. part. 2.

6. Ex scriptoribus Amuletorum Christianis famosiores sunt Henr. Cornelius Agrippa, qui suam occultam Philosophiam doctrinâ ista oppido denigravit: Theophrastus Paracelsus auctor Archidoxis Magicæ: & Jacobus Gaffarellus Theol. & Juris Doctor, qui Gallico idiomate edidit *Curiositez inoyes*, h. e. Curiositates inauditas de Sculptura Talismanica

manica Persarum, horoscopo Patriarcharum & lectione stellarum: Sed postea sententiam suam publice retractare coactus est, coram Theologiæ Parisiensis Facultate Sorbonica die 4. Octobr. 1629. Id quod memoriæ prodidit Joh. Baptista Morinus circa finem Lib. 20. Astrologiæ Gallicæ. Sparsum quoque rei amuletariæ meminerunt plurimi scriptores, quorum nomina magna ex parte in thesibus nostris obvia uberius hic commemorare studio superfedemus.

7. Summam artis in exemplo hydropis curandi proposito Gaffarellus inauditarum Curiositatum part. 2. cap. 6. num. 17. octo partibus distinxit, quarum prima est effectus propositus, secunda subjectum amuleti, tertia signum per horoscopum ascendens, quarta signum, cui morbus adscribitur, quinta signum sympatheticum, sexta signum, cui membrum morbo maxime affectum subjectum est, septima siderum est, quæ ipsi ægro potissimum dominantur, octava certorum aspectuum. His omnibus rite pensatis & eodem tempore consentientibus, figuram quandam effectui præstando analogam materiæ convenienti insculpere, vel ex materia effingere jubet. Omnes tamen enumeratas partes in plurimis aliis amuletis observari non posse concedit.

6. Singulas partes accuratius ad sanioris Philosophiæ regulam examinabimus. Et primo quidem de effectu querendum, an influentia cœlestis corpori cuidam arte infundi seu comparari possit? Quod merito negamus, quia & ipsa influentia cœli universalis omnibus individuis ex æquo competit, & media virtutis cœlestis, subjecto alicui largius ut influat, conciliandæ nulla ars suppeditare valet, ut in exâmine mediæ infra clarius patebit. Nec obstat I. experientia, quam jactitant in exemplis à Gaffarello allatis, quibus naturalem evidentiam omnino denegamus. Nulla quippe legitima sequela, sive post confectum & adhibitum amuletum promissus effectus appareat, sive post destructum amuletum malum averrunctum redeat, colligi poterit, factum id esse virtute cœlesti amuleto ab artifice infuso. Poterit enim causa ista latens esse vel dæmon, vel imaginatio, ex sententia

Dani, Sennerti, in lib. de consensu & dissensu Chymicorum cum Aristotel. & Galenicis cap. 18. pag. m. 340. Ph. Jac. Sachs Gammatolog. L. 2. c. 9. p. m. 867. Ol. Olai Borrichij de Caba- la Characterali dissertationis cap. 3. Imo Civis Gaffarelli Mo- rinus Astrolog. Gallicæ L. 20. c. ult. p. m. 493. nihil efficacius Gaffarello objici posse existimat, quam quod ipse nunquam Tilssemam aliquam præsentis efficaciam viderit, nec fecerit. Nec I. I. analogia naturæ, cujus benignitate nonnullorum corporum naturalium virtutes signo aliquo externo revelatas esse asserunt. Nimis enim distant natura infinitæ potentia & ars humani ingenij arctissimis limitibus definita. Cautè quidem arbitrium humanum Gaffarellus excipit, quod sidera inclinationibus potius tentare, quam vi aliqua cogere Astrologi sentiunt. Frustra igitur hodie Principum & Magnatum gratiam & benevolentiam, judicis favorem, victoriam bellicam, itinera tuta, conjugium felix & quæ ejusmodi sunt alia, promittunt amuletorum artifices: huncque terminum transgressi sunt quam maxime vetustioris superstitionis populi, qui invasiones hostium prohibere, omnisque generis mala averruncare, imo oracula ex Tilssemis & futurorum prædictionem sollicitare ausi sunt. Verum nec reliqui effectus artis humanæ sunt, quas speciatim recenset Gaffarellus, qui amuletis bestias noxias, ut Scorpiones, mures abigi, ventorum violentiam cohiberi, fulmina vel grandinem averti & morbos sanari posse putat. Egregiæ artes, quas ne gentiles saniores probarant. Siquidem earum insinuat Christianos Celsus apud Orig. pag. m. 301. editionis Cantabrigiensis. Talia præstitisse Apollonium Tyanæum, refert Justin. respons. ad Orthodox. cap. 24. cujus facinora Christi miraculis opposuit Hierocles. Adversus hunc peculiarem librum scripsit Eusebius, quo diabolicæ collusionis Apollonij istius celeberrimi Magi τελέσματα uberius convicit. Exprimamus mentem nostram verbis citati Patris, quæ extant pag. 514. Editionis Parisiensis: *εἰ τις ὑπερπιδέν τις ὄρεσ καὶ φιλοσοφίας ὑπέστει- σα φρονεῖν θεασύνοιο, γόνε ἀπέχρας ἀπὸ φιλοσοφίαι φασαδίσηται, σὶ quis terminos evagari, supraq; Philosophiam se ferre ausit, magus pro Philo- sopho deprehendetur.*

9. Sed

9. Sed fortasse Amuletorum defensor sententiæ suæ opem petet ab intelligentiis vel à dæmonibus, quales planetis præsertim adscripserunt Ægyptij, Arabes, Hebræi, Græci, qui ut continua causarum catena ima summis jungerent, secundum illud Tabulæ Smaragdinae: *Quod est inferius, est sicut id, quod est superius: & quod est superius, est sicut id, quod est inferius*, subjecerunt universam rerum terrestrium œconomiam sideribus, sidera intelligentiis seu dæmonibus, intelligentias seu dæmones primo enti, ordine tam specioso, qui animum minus cautum facile occupet. Negatur vero æque facile commentum hoc, ac asseritur & quidem rectius: quippe ut motus, ita & influxus siderum, qualiscunque fuerit, soli corporum caelestium formæ cum Physicis tribuendus erit.

10. Effectum methodo analytica sequitur subjectum, si- ve corpus influxum cœlestem recipiens, quod ex naturalibus plerumque vel vegetabile vel minerale. Malunt tamen artifices amuletorum eligere aliquod minerale, quale vegetabili solidius facultatem impressam firmiter & diutius retinere creditur. Hinc sæpius occurrunt gemmæ Talismarum imaginibus vel characteribus notatæ, sapissime metalla. Respiciunt autem in eligendo subjecto vel naturam mali tollendi vel sideris. In malo quodam, veluti morbo tollendo, corpus quodcumq; qualitatibus malo contrarium eligendum esse censet Gaffarellus. Sideris naturam qui observant, eligunt vel mineralia, vel vegetabilia, quæ naturæ sideris propius accedere & in quibus vim suam maxime exserere sidera persuasum habent. Et quidem Planetis quænam corporum naturalium species attribuantur, exponit ex antiquis Vettius Valens; ex recentioribus præter plurimos alios Corn. Agripp. Occult. Philosoph. L. 1. c. 22. & seqq. Kirch. Oedip. Ægypt. Tom. 2. part. 2. pag. 179. & seqq. confer. pag. 366. Augustus Erzlerus in Isagoge Physico-Magico-Medica de septenario numero: Israel Hiebner in mysterio sigillorum, herbarum & lapidum: Stellis vero fixis attributa corpora recenset idem Corn. Agrippa Occult. Phil. l. 1. c. 32. Kirch. Oedip. Tom. 2. part. 2. pag. 177. Conf. pag. 359. & seqq. Sed quid de

A 3

hac

hac distributione statuendum? Omnino improbandum est dominium illud in corpora seu mineralium sive vegetabilium seu animalium, quod Astrologi Planetis præsertim attribuant, sic *describentes siderum apotelesmata* (Verba sunt ingeniosissimi Kepleri lib. 4. de harmonia mundi cap. 7.) *ac si illa dii quidam essent: securissimi, quo medio illa unum quodq; perficiant apud nos in terris, cum ipsa in caelo maneant, nec quicquam quod sensibus patet, ad nos præter radios lucidos demittant.* Et si vel maxime harmonicen aliquam instituere vellemus, non tamen singulis corporibus unicum tantummodo planetam, nec singulis planetis speciatim unicum metallum adscribendum videtur. Exemplum habet Abdias Trevv Astrologiæ Medicæ disput. 1. thes. 26. & seqq. disput. 3. thes. 4. Hinc etiam, ut maneamus in exemplo metallorum, diversimode Planetis ea disperitiuntur. Quidam enim Jovi stannum, Veneri cuprum: quidam Jovi cuprum, Veneri stannum adscribunt. Conf. Kirch. Oedip. Ægypt. Tom. 2. part. 2. cap. 6. Conf. pag. 179. & seqq. & pag. 366.

II. Progredimur ad tertiam tractationis nostræ partem, quæ media tradit vel operationis, vel applicationis. Illa sunt influxus cælestes ad diversos siderum positus diversi; hæc ab artifice adhibentur in conciliandis siderum influentiis. Ex sideribus præcipuum est in horoscopo constitutum, hoc est, horizontem orientalem stringens. *Ἀρχὴ γὰρ, inquit Sext. Empiricus adversus Mathematic. L. 5. pag. 117. καὶ ὡς πρῶτον θεμελίον τῆς Χαλδαϊκῆς ἐστὶ τὸ εἶναι τὸν ὀρθὸν κορυφῆν, primum enim & velut fundamentum Chaldaicæ doctrinæ est constituisse horoscopum.* Gassarëllus cit. loco requirit signum Zodaici malo tollendo qualitate contrarium, ut in curando hydrope, morbo ex ipsius sententia humido signum arietis calidum & siccum: Dividunt Astrologi duodecim Eclipticæ signa secundum numerum elementorum in ignea, aerea, aquea & terrea; cujus divisionis fundamentum quæsit Ptolemæus in quartis anni, qua ratione forent quadrantis verni tria signa ♃ ♄ ♀ aerea; æstivi ♃ ♄ ♀ ignea; autumnalis ♃ ♄ ♀ aquea & hyberni ♃ ♄ ♀ terrea naturæ, sed nobis in hemisphærio telluris septentrionali

degen-

degentibus; contrariæ vero in hemisphærio australi viventibus, dissimilis quoque sub æquatore habitantibus, aperta absurditate. Recentiores quatuor triangulis Eclipticæ inscriptis *ισοπλευροῖς*, collegerunt trigono igneo ♃ ♄ ♀; aereo ♃ ♄ ♀; aqueo ♃ ♄ ♀; & terreo ♃ ♄ ♀. Cujus distributionis fundamentum solidius excogitasse sibi visus est Morinus, quod opotosissime exponit Astrolog. Gall. L. 1. c. 5. supponens distinctionem cæli in dodecatemoria naturalem, quam proxime præcedenti cap. 3. & 4. probare conatur argumentatione, cui ipse diffidit, 1. ex sectione mutua circulorum eclipticæ & colorum in quatuor partes æquales, 2. ex tribus Circulis maximis sphaeræ ita inscriptis, ut singuli in quatuor partes æquales, secentur, inque harum terminos incidant circulorum poli ter assumpti, præsupponens & circulos & in his data quævis puncta omnem vim & essentiam habere ex polis & ex istis colligens: si triplex polorum vis, ex quatuor partium terminis in circulum effusa concipiatur, consurgere in ipso circulo quater tres virtutes ejusdem naturæ. Satis obscura inanitas! sufficiat hypothesis falsitatem notasse. Circumferentia, quam Morinus cum vulgo Astrologorum circulum vocat, contra Euclid. Elem. L. 1. def. 15. & Theodos. Sphæric. Lib. 1. def. 5. est terminus circuli, qui generatur ex motu rectæ, cujus unus terminus in dato puncto quiescit; alter vero circumducitur, donec principium motus redeat. Est itaque primum principium & circuli & circumferentiæ centrum, quod expresse testatur Keplerus eo ipso in loco, quem in argumenti sui probationem ex ipsius Astronomiæ Copernicæ Lib. 1. pag. 48. & 49. Morinus exscriptum adhibuit. Cum itaque polus constitutionem circuli non ingrediatur, qui igitur essentiam ipsi acceptam feret? Objicienti forte, circumferentiam non solum globo ab artifice adscribi ex polis; verum etiam moveri circa polos: respondeo primum: aliam esse descriptionem circuli naturalem, de qua hic sermo, quæque sit brevissimæ lineæ motu per Vitell. Lib. 5. theor. 5. aliam artificis, quando loco occulti centri polum assumere cogitur, cujus distantia à circumfe-

cumferentia major ac centri : secundo separandam esse circumferentiam qua talem à mobili. Circumferentia in præciso sui conceptu nullos involvit polos. Ita hypothese destructa sponte ruit omnis argumentatio Morini, pro obrinenda naturali distinctione cœli in dodecatemoria instituta. Arbitraria igitur cum sit distinctio ista, quam Ægyptiis inventoribus tribuunt, etiam distinctio trigonorum ex solo hominum arbitrio dependet, consentiente Kepplero cap. 6. Libri de nova stella: frustranea quoque erit omnis opera excogitati commentii, quo trigonorum singulorum qualitates elementares stabilire conatus est. Cæterum, quæ plerique dodecatemiorum efficaciam objiciunt, objicit quoque Gass. Phys. sect. 2. L. 6. c. 2. pag. 724. Ingenue hunc Astrologorum errorem fatetur Abd. Trevv. Astrolog. Med. disput. 1. thes. 36. *Quod quatuor qualitatibus elementaribus pollere & differre ab invicem inferunt Astrologi, majori faciunt absurditate, quam si asinum iisdem qualitatibus pollere cum equo dicant, quod uterq; & ut Homerus loquitur, μῶν ἔστι. Et tamen tantum tribuum huic commento Astrologi nonnulli, ut eo utramq; paginam compleant prognostici tempestatis tanto futura vel calidioris vel frigidioris, quanto plures planeta insignis calidis vel frigidis inveniunt. Veteres potius signorum figuram spectasse, ut in scorpionibus abigendis, signum scorpionis orientis male affectum, testantur multa Arabum monumenta, quæ occultam scilicet, quam credebant, sympathiam, de qua in thes. 14.*

12. Post signum Oriens Gaffarellus signum, seu potius Planetam, morbi observare jubet, ut in hydropo curando Saturnum, supponens cum Astrologorum turba planetas morborum causas. Quæ assertio fundamenti loco præmittit membra corporis humani certis Planetis assignata: in qua hypothese Cardanus Ptolemæum à contradictione in suis commentariis liberasse sibi visus est, distinguendo inter membra exteriora & interiora; hac planetis, illa dodecatemoriis tribuens. Qua vero ratione membris illis principium morbi inprimatur, explicat Hermes statim ab initio lux *τατρομαθηματικῆς*, hisce verbis: *Ἐν τῇ καταβολῇ τῆ ἑνθραπῆν σπέρματῶ, ἐκ τῶν δασέων ἀκτῆνες ἐπιπλέκονται ἐφ' ἑκάστον μέλῶ τῷ ἀνθρώπῳ, ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῆς ἐκτροπῆς*

*ἐκτροπῆς, κατὰ τὴν τῶν ἄβ. ζῴδιων θέσιν. In dejectione seminis humani ex septem stellis radij implicantur, in unoquoq; hominis membro, similiter quoq; & in exitu secundum 12. signorum Zodaici positum. paulo post: ἐάν τις ἐν τῶν κακῶν πύχῃ κείμην ἐπὶ τῆς σπορᾶς ἢ τῆς γεννήσεως, ἐπὶ τῷ προσοκειώμην αὐτῷ μέλῳ, ἢ πῆρωσις γίνεται. haurum igitur si quis male posuit fuerit in satu aut nativitate, in membro ei cognato oblesio oritur. Præcipua autem lædendi vis Saturno & Marti adscribitur, utpote à quibus reliqui planetæ infestentur. Nos quidem non omnem corruptionis morbigue causam cœlo denegamus; sed præter ea, quæ Medica censura monere potest, occurrunt in speciali morborum distributione Astrologorum argumenta accuratius perpendentibus dubia nec pauca nec levia. Manebimus in exemplo Gaffarelli, qui hydropis sedem in hepate, causam in Saturno ponit. At per superiorem regulam hepar non Saturno, sed vel ex mente Ptolemæi & Procli Paraphrastæ Veneri, vel secundum Cardanum Jovi subjectum ab ipso Saturno non vitabitur. Forte dominus hepatis à Saturno infestatus hostiles Saturni radios membro subjecto immittit? quales ergo? frigidus utique. Oritur enim hic morbus ex imminuto calore membri sanguifici, ex communi veteris Medicorum Scholæ sententia. Sed qui probabitur frigiditas illa Saturnina? Ptolemæus quadripartit. L. 1. c. 4. frigiditatis causam esse conjicit maximam Saturni à Sole distantiam *διὰ τὸ πλείον, ὡς τοικον, ἀμὲ τῆς τε τῆ ἡλίου δεσμοσίας ἀφελῆσαι, quod ut verisimile est, & à solis calore, & terra humiditate longissime distat.* Hac vero ratione qualitates Planetarum non internæ forent, sed adscititiæ. Hanc autem Saturno internam esse qualitatem solisque radiis elici & in terram derivari existimat Athanas. Kirch. artis magnæ Luc. & umb. Lib. 6. part. 3. cap. 5. sed contentus autoritate Ptolemæi nullam aliam rationem addit. Morinus Astrol. Gall. L. 13. sect. 1. postquam cap. 1. prolixè Ptolemæum, Cardanum aliosque Astrologos arguisset multi erroris in tradita Planetarum natura, sequenti cap. 2. docet determinare naturas elementorum, prius ac certo cognitās habuerat. Supponit enim potissimum eas experientia Astrologica satis cognitās, addens conjecturam illam, quam non-*

nulli Saturni frigiditatem ex obscuriori sideris lumine colligunt, & quidem Lib. 9. sect. 2. cap. 8. his verbis: *Quoniam Saturni lumen obtusum, nobis colorem exhibet fuscum & plumbeum in ipso meridiano circulo (ubi Planetarum veri colores sunt potissimum observandi) qui color naturam refert crassiorum elementorum terra & aqua : ipse vero hac inferiora impense refrigerat & mediocriter exsiccat, ut Astrologicis constat experiētiis : sequitur ex elementis aquam sed magis terram in eo predominari : ideoq; ab utroq; elemento summa frigidum esse, & à predominio terra moderate siccat.* Conf. Wendenlin. Phyl. sect. 2. pag. 765. De utroque quæ dicenda restant, convenientius in sequentem thesin reservari videntur.

13. Tertio requirit Gaffarellus signum sympatheticum, ut in medela hydropis Lunam decrefcentem. Sympathiam siderum corporumque telluris naturalium Gaffarellus in qualitatum, alij in figurarum similitudine ponunt. De similitudine qualitatum multa differit Morinus L. 13. sect. 3. c. 3. supponens qualitates ab Astrologis sideribus adscriptas: quas probare diximus experientia & luminis diversitate. Experientiam in Genethliacis evidentiorē putat Morinus L. 10. c. 5. & imprimis urget thema Pici Mitandulæ à Lucio Bellantio erectum: rectius vero in meteorologicis instituendam censet Abd. Trevy Astrolog. disp. 1. th. 18. & seqq. Utriusque vero experientie fallacitatem prolixè ostendit Gassendus Phyl. p. 743. & seqq. nec non in decantatissimo exemplo Pici. Non aliud vero aptius, quam proprium exemplum Morino objicit, pag. 747. Conf. Tob. Wagneri Astrolog. Genethliac. pag. 98. Cujus rei argumentum est ipsa Astrologorum divinatio fallacissima, quam proinde Keplerus harmon. mund. L. 4. c. 4. sic perstringit: *Cum prognosticum aliquod nullies errat, negligitur tamen hoc, at si semel scopum attingit, hoc omnium sermonibus celebratur.* Alterum argumentum duo implicat, lumen & colorem. Lumen autem est vel proprium vel alienum. Proprium Saturno non esse, & ex natura ejus, qualem Morinus cum reliquis Astrologis affingunt, colligitur, & nostri ævi summorum Astronomorum sententia est. Lumen reflexum in quibusdam corporibus debilius apparet propter corporis vel majorem distantiam, vel materiam ratiorem vel asperiorē. Ex colorum diver-

diversitate in istis remotissimis corporibus substantiarum diversitatem aliquam colligi posse concesserim; sed non in qualitibus primis determinatam. Qui talia conantur, potius suam speculationem inveteratæ traditioni & præconceptæ, quam ipsi rei accomodant, ut apparet in Keppleri Epitom. Astronom. p. 489. & 490. & Paralipom. pag. 261. Optime Ricciol. Almagest. part. 1. pag. 496. in fine num 5. non sunt, inquit, Planeta tanquam tellures, nec tam fæda opacitate obsiti, sed aptiores ad combibendum lumen, illudq; revibrandum vividius ac rutilantius. Conf. Gassend. Phyl. sect. 2. lib. 1. c. 3. p. 510.

14. Longe vero ineptius sympathia in figurarum similitudine quæritur, quæ vel sunt in globo cælesti expressæ, vel occultæ decanorum & monomæriorum. De figuris istis ita loquitur autor Carpi, quem Ptolemæum nonnulli, pleriq; Hermetem faciunt, num. 9. *Τὰ ἐν τῇ γενέσει καὶ φθορᾷ εἰδὴ παρὰ τὸ πᾶν ἕραντων εἰδῶν. διὰ τὸ χροῖον τούτοις οἱ σοφιστικῶς, τὰς ἐπιβεβάσεις τῶν ἀστέρων σκοπῶντες ἐπ' αὐτὰ.* In generatione atq; corruptione formæ afficiuntur à cælestibus formis. Idcirco qui imagines faciunt his utantur, cum eo stella ingressæ fuerint observantes. Ad hunc locum Haly Aben Rodoan Arabs, quem Jos. Scalig. Epistolar. pag. 410. Editionis Lugdunensis, ex suo codice manuscripto Haly Abu-Gefar nominat, ita commentatur: *In hoc capitulo vult Ptolemæus multa imaginum secreta patefacere, & vultus (εἶδη) quos in hoc seculo esse dixit, sunt species animalium & species Planetarum, & id eo dicit, quod omnibus istis speciebus dominantur sibi vultus consimiles in celo manentes. Verbi gratia: Scorpio cælestis terrenis scorpionibus dominatur, & cælestis serpens terrenis serpentibus: & sapientes imaginum inspiciebant, quando Planeta ex radiis solis egrediebatur & ingrediebatur hos vultus, eumq; in ascendente vel destruetione quod volebant, & vis illa in lapide multis temporibus durabat.* Figuras Sphæræ expressas quod attinet, primo ex globo cælesti adscriptæ sunt potissimum distinguendi & docendi causa, secundo alias atque alias figuras adscribebant Chaldæi, Ægyptii, Arabes, Indi, Græci. Achilles Statius circa finem suæ Ifagoges: *ἐπὶ δὲ πᾶσι χρὴ εἰδέναι, ὅτι ἕτε κηφῆς, ἕτε κωσῆς, ἕτε δυδρομέδα εἶναι ἐν ἕρανῶ. γελῶτον γὰρ ὑπονοεῖν πρὸς τούτων*

τάτων ἀκαταξέρσιον τὸν ἕραν. αἰεὶ γὰρ ἦσαν ἀξέρες καὶ πρὸ περιείας καὶ ὤειων. διὸ καὶ ἐν διαφόροις ἔθνεσι διάφορα καὶ τὰ ὀνόματα τῶν ἀξέρων ἐστὶν εὐρεῖν. ἐν γὰρ τῇ τῶν αἰγυπτίων σφαίρα, ἕτε ὁ δὲ ἑκὼν ἐστὶν ῥομφαία. ἢ ὀνομαζόμενος ἕτε ἀξέροι, ἕτε κηφύς, ἀλλ' ἕτερα ῥομφαία εἰδῶλον καὶ ὀνόματα τεθημιόνα. ἕτε δὲ καὶ ἐν τῇ τῶν χυλδαίων, ἕλληνες δὲ ταῦτα τὰ ὀνόματα ἔδαντο τοῖς ἀξέροι ἀπὸ ἐπισημῶν ἡρώων, πρὸς τὸ ἐυκατάληπτα εἶναι καὶ ἕυγνωστα. oportet autem omnino scire quod neq. Cepheus, neq. Cassiopeia, neq. Andromeda sit in caelo: ridiculum enim suspicari, antehac caelum stellis non esse distinctum: semper enim erant stelle & ante Perseum & ante Orionem. Proinde apud diversas gentes & diversa invenimur stellarum nomina. Igitur in Aegyptiaca sphaera neq. draco, neq. urse, neq. Cepheus, sed alia sunt idolorum forma nominaq. iis indita, uti neq. in Chaldaica sphaera. Graeci autem nomina ista imposuerunt astris ab insignibus heroibus, ut comprehendendi & agnosci facilius possent. Conf. Kirch. Oedip. Aegypt. Tom. 2. part. 2. pag. 204. Joseph. Scalig. not. ad Manil. p. m. 440. & seqq. nullius itaque certitudinis sunt istae analogiae constellationum & corporum telluris. Occulta signa, quae ab Aegyptiis primum excogitata dicuntur, partim sunt decanorum, partim singulorum graduum Eclipticae, quae monomœriæ appellantur. Omnia hæc ex Petro de Abano exscripta exhibet Johannes Angeli in suo Astrolabio plano Venetiis excuso anno æræ Chr. 1494. Recenset quoque decanos Joseph. Scalig. in notis ad Manil. pag. 316. monomœrias pag. 442. Sed τὸντες istos & μοίρας terminis signorum minores ipse Astrologorum princeps Ptolemæus rejecit, quod ἐφουκιδόν, ἀλλὰ κενόδοξον λόγον habeant, & in paraphrasi Proclus L. 1. c. 25. nec hodie in usum revocantur, ulteriori itaque refutatione non opus est. Conf. Morin. L. 15. c. 13. pag. 346.

15. Signum Sympatheticum ordine Gaffarelliano excipit signum, cui membrum corporis læsum subjacet. De distributione membrorum corporis humani secundum seriem signorum Zodaici pauca occurrunt apud Veteres scriptores, Sextus Empiricus cit. loco p. 113. hæc habet: ἦσαν δὲ τινες χυλδαίων, οἱ καὶ ἕκαστον μέρος ἀνθρωπίνου σώματος, ἐκάστω τῶν ζωδίων ἀνατιθέντες ὡς συμπάθειν. κριδὸν μὲν γὰρ κεφαλὴν ὀνομάζουσι· ταύρον δὲ, πρὸς χυλδίων· διδύμους δὲ ὤμους· κερκίριον δὲ, στήθρον, λέοντα δὲ πλευράς. παρτέρον

παρτέρον δὲ γαστήρας· ζυγὸν δὲ, λαρόνας· σκουρπὸν αἰδαῖον καὶ μήτραν τοῦ ἔσθρον, μηρὸς αἰρόκερον, γόνατα· ὑδρευχόν, κνήμας· ἰχθύος δὲ, πόδας. Fuerunt etiam quidam Chaldaei, qui unquamquam partem humani corporis attribuerunt unicuique signo, ut quæ cum illo haberet consensum, & cum eo afficeretur. Nam Arietem quidem caput nominant: Taurum autem collum: Geminos autem humeros: Cancrum autem pectus: Leonem vero latera: Virginem autem coxendites: Libram ilia: Scorpionum, pudendum & matricem: Sagittarium femora: Capricornum, femora: Aquarium autem tibias: Pisces autem, pedes. Agit quoque hac de re in operis sui differentia prima Alcabitius Arabs, quem Valentinus Nabod annotationibus auctum eadit. Hic memor Cardani distinctionis thes. 12. allatae, paulo aliter ac Alcabitius membra distribuit, ubi caput arieti, collum & cervix ♄, humeri & brachia Π, pectus ☉, à furcula pectoris usque ad umbilicum intercepta portio ♁, Venter inferior ♃, nates ♋, pudenda ♌, coxæ & femora ♋, genua ♌, crura & tibias ♍ & pedes ♎ obtigere. Magnum hujus dogmatis usum in arte Medica, imprimis in φλεβοτομίᾳ prædicant secundum Carpi regulam 20. μηδ' ἀφ' ἑμοῦ σιδήρω πῆς (ἐπεχέουσι τὸ ζωδίων ὁ κερκίριον τὸ μοῦν ἐκείνου, membrum ferro ne percutito, cum C signum tenuerit, quod membro illo dominatur. Sed Abdias Trevv Astrolog. Med. disp. 1. thes. 37. experientiam experientiae opponens hanc distributionem plane improbat. Ejusdem, inquit, est Zodaici in membra humani corporis divisio. Quod commentum licet ineptissimum vel pueri videant, ita tamen invaluit in vena sectionis electione, ut plurimum etiam Medici & quidem ex iis, qui rationali Medicina dediti sunt, refragari non audeant, sive, ne vena sectionis ex alio principio infelicitioris culpa ipsis imputetur, sive quod non satis exploratum putent, an non fortasse aliquid ipsis ignotum sub tam antiquo commento lateat. Ego sancte confirmo, me aliquoties istas regulas data opera in meis & me ipso violasse, nec unquam quicquam sensisse incommodi.

16. Quintum denique ex signis, observandis est id, cui æger subjectus est. Præmissis hæctenus quibusdam ἀποπροσμητικῆς εἰσαγωγικῆς, devolvimur ad γενεθλιακὴν, in qua primatus isti planetæ tribuitur, qui ratione & dignitatum & loci præ reliquis valet. Si utrinque idem planeta præ reliquis minus eminet

eminet, dominus geniturae dicitur, qui dignitatibus magis pollet, ita ut ei associetur qui optimam in domiciliis caelestibus sedem obtinet. Tria hic considerationem subeunt: Tempus, distinctio caeli in domicilia & positus siderum. De tempore nondum perorata est, utrum momentum conceptionis sit attendendum, an vero nativitatis. Illud omnino latere, hoc vero vix sciri posse bene probavit Sext. Empiricus cit. loco pag. 118. nec errorem plane eximit sive transitus sive progressio sive directio, multo minus trutina hermetis vel Animodar.

17. Domorum primo numerum frustra Morin. L. 17. sect. 1. c. 5. p. 387. ex quatuor istis triplicitatibus ejusdem naturae, ut vocat, genericæ deducit supra thes. II. explosis, nec aliud quoddam solidius fundamentum apud veteres & recentiores scriptores obvium est. Haud certius quid in ipsa distinctione reperitur. Ipse enim Astrologorum princeps Ptolemæus dum mentem suam non satis aperuit, posteris hac in re crucem fixit. In modo, quem vocant æqualem & antiquissimum jactitant, nulla domus integra supra horizontem extat, nulla infra, nisi cum uterque polus Eclipticæ horizonti incumbit, situsque stellarum supra & infra horizontem plane negligitur. Methodus & Porphyrij & Alcabitij, præter hoc, laborat domiciliorum magnitudine semper diversa & inæquali: insuper in quibus locis Ecliptica horizontem stringit, ibi desinit eorum ars. Campanus & Gazalus à reliquis Astrologis ob hoc potissimum reprehenditur, quod elegerint verticalem circulum, imaginarium prorsus & nullius virtutis. Modum denique sive Aben Esræ, sive Regiomontani & ex recentioribus multi improbant, quod omnes veterum prædictiones nitentes, ut putant, æquali Eclipticæ divisione, huic ineptius applicentur. Quidsi in obliquitate Sphæræ 66. gr. 30. min. æquator stringat horizontem vel 69. gr. 22. min. congruat cum circulo undecimæ? Tertio denique sive vires sive significationem domorum quod attinet, Morinus cit. loco pag. 386. cælum dividit secundum præcipuæ vitæ humanæ momenta, quæ ipsi sunt vita, actio, conjugium & passio, in quatuor cardines, Græcis κέντρα: subdividit

dividit idem secundum vitam in se, in DEO & in liberis consideratam: secundum bonum actionis humanæ finem triplex, immateriale dignitatis, materiale sensitivum subditorum, servorum, animalium & materiale insensitivum numerum, suppellectilis, agrorum: secundum societatem corporis in conjugio, sanguinis in fratribus & affinibus, benevolentiae in amicis: secundum passionem naturæ in generatione, in afflictionibus corporis & morte in duodecim spatia domiciliorum, ordine veterum aliquantum mutato. Morborum quippe sedem ex VI. in XII. transfudit. Quid si cuspides figuris quadrangulis rectangulis colligantur & domicilia secundum insignis cujusdam Astrologi speculationem dividantur in quatuor bona IV. I. X. & VII. quatuor mala XII. II. VI. & VIII. & quatuor mediocritia reliqua? Ita IV. cui, si ab occultis ad aperta, à causa ad effectum procedendum est, primus locus competit, vitæ ortum, I. orti substantiam, X. actiones, VII. conjugium notabit. Ex malis II. paupertatem, XII. carceres, III. morbos & VIII. mortem &c. Sed quicquid ingeniosi Astrologus distinctioni caeli arbitrariæ superstruere tentaverit, corruet. Prius demonstrent distinctionem istam caeli naturalem esse. *Δηλόν δέ, verba mutuo Origenis Philocaliæ cap. 23. pag. 69. Editionis Cantabrigiæ, ότι τοῖς εἶδοσι τὴν τοῖς, ότι λόγον ἀπαυτηθέντες διδόναι αὐτὸν, ἴδαμὸς δυνήσονται, perspicuum vero est iis, qui istos norunt, rationem si rogentur, reddere nullo modo posse.* Nec sufficit respondisse cum Morino proprio suo figmento diffidente cit. l. pag. 386. divisionem istam ab Adamo per Cabalam ad posteros pervenisse. Ita quicquid inveteratæ traditionis ratione caret, pari ratione ad Adamum revocabitur. Forte rectius sentit Orig. c. l. pag. 72. talia innotuisse *ἐν διδασκαλίαις ἀγγέλων πῶν πλὴν ἰδῶν τῶν παραβουκότων, καὶ ἐπὶ τῆ τῆ γένεσ ἡμῶν ἀπειρηβῆ διδάξαντων περὶ τούτων. ex doctrina angelorum, qui ordinem situm transgressi sunt, & ad humani generis occupationem nonnulla de his docuerunt.* Confer. Lactant. Institut. L. 2. c. 17. Euseb. de præp. Evang. L. 5. c. 14.

18. Superest positus siderum felicior vel infelicior ratione dignitatum vel debilitatum, tam essentialium quam accidentalium.

lium. Dignitates essentielles sunt domus Planetæ, exaltatio, triplicitas, terminus & decanatus; accidentales domus cœli, Almagea, motus tardior vel velocior, situs vel orientalis vel occidentalis & aspectus. Quæ omnia hic uberius ventilare, arctior instituti ratio non permittit, nec adeo necessarium videtur. Siquidem earum præcipuis fundamentis, naturali Eclipticæ distinctione & domorum ordine confutatis, quicquid iis nititur, in vanum ibit. Ad hæc si vel maxime omnia Astrologica placita forent verissima, quid inde veritatis accedit amuletis? Influxat peculiari modo scorpium cœlestis in scorpionem terrestrem, qua sequela influet etiam in scorpionem sculptum? Influxat peculiari influxu Sol in aurum, quid peculiare accedet auro characteribus vel imaginibus notato? dirigat quam maxime fata nati dominus, quid artifici amuletorum conferet, qui alieni dominij est.

19. Sexto certos aspectus requirit Caffarellus, quorum determinatio Astronomicæ est theoriæ, significatio Astrologicæ conjecturæ hujusque loci. Morinus Lib. 6. sect. 1. c. 10. postquam Ptolemaicæ & aliorum Astrologorum opinionis errores ostendisset, ipse hujus distinctionis fundamentum petit ex relictis Eclipticæ ita inscriptis, ut ex eodem puncto ductæ omnium signorum terminis terminentur &, excepta diametro, latera constituent inscriptibilium figurarum ordinarum triangulæ, quadrangulæ, sexangulæ, & duodecangulæ, adq; triangulum SS. Trinitatis Symbolum judicatis. Quæ rectæ si Geometricè spectentur, perperam Ecliptica ex arbitrio in 12. partes divisa præsupponitur: Si vero opticè, radius per centrum ductus perpendicularis est, & in se reflectitur, ideoque in fontem suum citius redit ac triangulum. Tantum de mediis Gaffarelli operantibus. Hucusque vero de iis dicta non tam de ipso cœli influxu, quam de modo probandi, quo hæc usque sunt Astrologorum que principiis, quibus etiam doctrina amuletorum nititur, intelligi volumus. His si veriora ferent, res salva erit. Dubito tamen de accipitiori cœleris operationis, si quæ præter calefactionem & illuminationem fuerit, cognitione ab ingenio humano excogitanda. Constat Origenes Philocal. pag. 72. scribens: πολλὰ μείζον ἢ κατ' ἀνθρώπου

ἄνθρωπον τὸ δύνασθαι κατ' ἀλλήθειαν ἐκλαμβάνειν ἀπὸ τῆς κινήσεως τῶν ἀστέρων τὰ περὶ ἐκάστη τῶν ὅτι ποτὲ ἔν ενεργύων ἢ παρόντων. *Sumpra humanas vires est, ut ex motu astrorum, quid unusquisq; agat vel patiatur vere percipere possit. Et Sext. Empir. c. 1. p. 124. ἔκ ἐστὶ πρὸς τὰς τῶν ἀστέρων κινήσεις διακρίνει τὸν βίον ἢ ἐπιπέτρε ἔστιν ἔυλοχρον, ἡμῶν πάντως ἀκατάληκτον, non potest esse, ut vita administraretur ex motu astrorum, aut si est consentaneum, id vero à nobis minime potest comprehendere.*

20. Meminerunt insuper alij scriptores Tillemarum horæ planetariæ & feriæ hebdomadis Planetæ certo olim à gentilibus dicatæ in hoc negotio observandarum. Horas planetarias exactius tractavit Elias Crætschmairus in horologio Zodiacali, qui usum tabularum suarum exponens pag. 30. de amuletis vegetabilium hæc asserit: *Well man die Planeten nicht allenweg in ihren eygenen Häusern haben kan / so ist schon genug, wan man nur ihren Tag und Stunden præcise hat, adjecto exemplo morbi Hepatici curandi. Impingere videtur hypothesis hujus figmenti, series scilicet Planetarum in veritatem Astronomicam. Siquidem ♀ & ♂ modo superiores, modo inferiores Sole centro suarum orbitarum primus observavit Tycho Brahe, Phoenix Astronomorum sui sæculi, itemque in systemate terræ immobilis ♂. De dierum distinctione nullum aliud monumentum ex antiquitate superest, præter illud notissimum Dionis Cassij Lib. 37. Hist. Rom. in quo distinctionis istius basis memoratur proportio harmonica διὰ πᾶσῶν, sed eundem planetarum ordinem, quem à Tychone luxatū diximus, adhibito. Sed quia Gaffarellus hæc improbat, nō est, cur operosius iis inmoremur.*

21. Meminit quoque domini domus & domini planetæ partis fortunæ & domini in ejus &c. Leopoldus Ducatus Austriae filius in compilatione de astrorum scientia Augustæ Vindel. Anno 1489. edita pag. 194. plurimum amuletorum fabricam recensens: *Qui locus libri non ubivis obvii adscribendus videtur. Cum vis facere, inquit, imaginem alicui pro sanitate vel agritudine, fortunetur vel infortunetur hæc: ascendens & dominus ejus, dominus domus domini ascendentis, luna & dominus ejus, decimum & dominus ejus: dominus octavi, dominus horæ. Inscribuntur hæc: nomen rei, nomen ascendentis, nomen domini diei, no-*

men domini hora, pars bonorum vel malorum & dominus partis. Dicitur, quod intendit imago, reponitur vel sepelitur. Medium cœli si sit ad fortunandum hominem, portet eam secum vel reponet eam in domo sub ascendente fortunato fortunio forti. Similiter fac in loci fortuatione vel destructione regionis. Pro substantia faciliter acquirenda fortunetur ascendens & dominus ejus, secundum & dominus ejus, dominus secundi sit in retrogradatione cum domino primi, dominus secunde sit in obediēte, dominus prima in imperanti, decimum & dominus ejus, octavum & dominus ejus, undecimum & dominus ejus, Luna & dominus ejus, pars fortunæ sit in primo vel undecimo. Pro habenda re optata vel recuperanda re perditâ, due fiant imagines, prima fiat sub ascendente illius, qui rem petit vel repetit secundum naturam vel interrogationem & fortunetur ascendens & dominus eius, ascendens & dominus ejus apertur in fortitudine & fortuna, ita ut etiam ponatur in signo imperanti & ponatur in conjunctione vel bono aspectu cum receptione significatoris illius, qui rem tunc tenet vel detinet: & dicatur, quod intenditur, ut si rex decimi, si pater quarti, si frater quarti & sic de aliis: & nominetur imago nomine famoso illius pro quo facta est, & cum perfecta est, inscribatur nomen rei, nomen ascendentis, nomen domini ascendentis, nomen domini diei, nomen domini rei, & nomen domini hora. Secunda fiet sub ascendente illius, qui rem tenet aut detinet & fortunetur ascendens & apertur dominus ejus in fortitudine & fortuna, excepto quod ponatur in signo obediēti, & ponatur in conjunctione vel bono aspectu cum receptione significatoris imaginis prima & dicatur quod intenditur & nominetur imago nomine famoso illius, pro quo facta est. Cum perfecta est, inscribatur nomen rei: nomen ascendentis, nomen domini ascendentis, nomen domini diei, & nomen domini hora, & cum amba sunt perfecta, ponantur amba cum domino imaginis prima. Pro fortuatione loci & ejus destructione procede, sicut habes supra de sanitate & infirmitate, hoc addito, ut in bonis ponas dominum hora bonum planetam, & quod ille sit in bona habitudine; In malis vero malum planetam & specialiter Saturnum, ita quod infortunes eum. Pro honore habendo fortunetur ascendens & dominus ejus, Dominus decima sit in receptione cum domino prima, pars fortunæ sit in decimo vel undecimo. Pro favore majoris inter dominum prima & decimi sit conjunctio vel receptio cum bono aspectu vel ambo sint liberi à malis. Et dominus decimi in ascendente vel aspiciat eum benigne vel ambo sint liberi à malis. Et dominus decimi non impediât dominum ascendentis: secundam

cundam fac sub ascendente, cum dictis conditionibus, & pone manum secundam ad collum primam. Ad odium majoris, in omnibus fac contrarium: dominus decima in opposito sit prima cum separatione. Pro amore alicujus habendo fac imaginem illi cui vis amorem acquiri die & hora Jovis sub ascendente nativitatibus vel interrogationibus: fortuna ascendens & dominum ejus & remove malos ab ipsis: dominus decima sit fortuna & jungatur domino ascendentis cum receptione corporca vel bono aspectu nomina imaginem nomine famoso illius, pro quo facis. Secundam imaginem fac sub ascendente undecima pro amico: sub ascendente septima pro uxore: nomina etiam imaginem istam nomine famoso illius, pro quo facis, pone secundam cum prima, ut amplexentur se, pone in panno mundo & cum domino prima imaginis, imagines ambas: vis non est in metallo, de quo fiat vel cera vel luto, quia sufficit observatio ascendentis cum conditionibus memoratis. Pro repulsione alicujus animalis verbi gratia scorpionis, fac imaginem scorpionis ascendente scorpione, luna sit ibidem infortunata, infortunetur dominus ascendentis in octava. Infortunetur dominus quarti septimi vel quarto aspectu malevoli. Inscribebantur hæc: nomen ascendentis, nomen domini ascendentis, nomen domini diei, nomen domini hora, nomen Luna. Et in bonis qua inscribis pone in ante, in malis in dorso. Sepeli imaginem versam in medio loci, melius erit, si feceris quatuor & sepeliveris omnes versas in quatuor partibus loci, loco recto diviso in quatuor & cum sepelis dica: hæc est sepultura scorpionis, ut recedat ab isto loco & non redeat in æternum. Forme caput, in quam fundis imaginem, sculpe sub ascendente, in quo sit caput Draconis & dominus ascendentis sit boni esse. Corpus sub ascendente, in quo sit Luna augeta lumine, juncta fortuna: spatula & pectus sub ascendente, in quo sit Jupiter: ventrem sub ascendente, in quo sit Venus: ancas sub ascendente, in quo sit Sol in aliqua dignitate sua: femora sub ascendente, in quo sit Mercurius nec retrogradus nec combustus, sed in aliqua dignitate sua: pedes sub ascendente, in quo sit Luna Veneri sociata.

22. Jam quod artis caput est, medium applicationis, quod nimirum influxum cœlestem subjecto amuleti conciliat asseritur à Gaffarello sculpe dicto tempore vel efformatio figuræ analogæ effectui præstando, quia figura qualitas est, ideoque subjectum aptius reddit ad agendum. Cujus sententiæ firmandæ vim petit ex Galeotti Martij libri de doctrina promiscua cap. 24. sed quæ sequela hujusmodi imagines vel figuræ imaginum cœlestium virtutes attrahunt, si ex figuris per exemplum

conica lignum vel ferrum ad findendum vel penetrandum apertius reddit, Cylindrica & Sphærica ad motum, Sphærica speculum ad reflectendos & colligendos radios solares? Ipse Galeotus in figura causam non reperit attractionis, qui cit. loc. p. m. 189. *Figura Leonis, inquit, sub constellatione servatis horis impressa, non agit, sed principium actionis ac passionis affert, ut beatus Thomas, Magnusque Albertus testantur; non ut figura & imago mathematicè impressa, sed ut efficit aliam atq; aliam in re figurata præparationem, qua cœlestem actionem sine difficultate variis modis accipiat; quoniam si canis, aut equi, aut alterius animalis imago in aurea materia imprimatur, non erit ea materia dispositio, qua leoninam imaginem comitatur. Leo namq; densam grandemq; jubam, caudamq; longissimam & cætera membra dissimilia aliis animantibus habet, sicuti quivis & ventrem & os & aures, pedesq; ejus contemplans dijudicat: ea propter in figuracione aliarum imaginum non servaretur id, quod est necessarium ad vim illam cœlestem imbibendam. Bractea enim aurea alibi densa, alibi rara, aliq; in loco inter rarum & densum media exposulatur, ut cœlitus vim descendente excipiat. Collum enim canis, cum sine juba sit, densius aurum haberet, quam Leonis. Juba namq; formata, cum in illa impressura profundius infuderit, necesse est aurum, eo in loco rarius esse. Sic etiam in cæteris membris diversitas varietasq; continget. Unde concludimus, quod hæc aptitudo, ad vim cœlestem hauriendam in figura est, non ut figura, sed ut densius variusq; aurum imaginis conditione formatur. At causa erit diversitas densitatis vel præcisè, quatenus ut cumque densitas auri diversa est, itaque etiam ab impressa imagine canis aurum diversimode densum redditur virtutisque cœlestis recipiendæ capax: vel determinate, quare cum à diversis artificibus imago Leonis imprimitur diversa, aurum minus capax erit recipiendæ virtutis cœlestis. Quippe si centum sigilla Solis ex variis locis collecta intuearis, imago Leonis in omnib; fere diversa erit, sedentis, ingredientis, erecti, incurvati, & diversitas metalli densioris & rarioris per omnes partes in tot sortibus minime eadem erit. Quid si ad magnitudinem determinatam formaretur canis hirsutus & ita tonsus, ut figuram Leonis referat? Sexcenta alia absurda colliget, qui otio abundat. Leonh. Thurnheisserus Histor. Plantatum Lib. 1 c. 17. ut severiorem declinet censuram, imagines istas impressas tantum signa esse proficitur loci Solis, item situs & conditionis loci. Qua igitur ratione signatum*

tum aurum præstaret non signato? Alii existimât ipsas imagines amulecis plane nil efficacis conferre; sed corpora naturalia suorum siderum virtutem nativo quodam appetitu attrahere, & læsa in sui conservationem incitatus attrahere. Signari itaque corpora naturalia tempore, quo sidera situ & aspectibus feliciores creduntur, ut signatura cujuscunque rei stimulata tum temporis summam sideris virtutem avidius haurirent. Hac ratione anima metallorum & plantarum sensitiva foret. Absonum, Marsilius Ficinus Lib. 3. de vita cœlitus comparanda cap. 1. vim attrahentem influxum cœlestem secundum Plotinum consistere ait in eo, quod anima mundi & stellarum demonumque animæ facile alliciantur corporum formis accommodatis. Verum nec ex hac sententia quicquam opis fertur Amuletorum defensoribus. Si enim internæ corporum formæ virtutem cœlestem corporibus concilient, frustra idem Artifex tentabit imagine seu adscripta, sive insculpta seu quocunque modo efformata. Postea cap. 15. Lib. 3. p. m. 141. mentem suam explicat, quid de amuletorum imaginibus sentiat. *Cum vero natura, ait, cœlestis, tanquam inferioris natura regula, soleat tenore quodã progredi naturali, & ita progredientibus aspirare, merito dissidunt pleriq; imagines ejusmodi cœlestes aliquam virtutem habere. Ego quoq; ambigo sapius, ac nisi & omnis antiquitas, & omnes Astrologi vim mirabilem habere putarent, habere negarem. Negarem equidem non omnino, opinor enim (nisi quis aliter persuaserit) ad prosperam valetudinem saltem aliquam habere virtutem, electæ præsertim ratione materia, tamen multo majorem inesse pharmacis arbitror & unguentis sidereo favore conflatis. Paulo post; Ego medicinis ad cœlum temperatis, non imaginibus utor, atque ita cæteris quotidie consulto Cap. 18. propius ad rem accedere videtur, ubi, deniq; tutius, inquit, fore arbitror medicinis, quam imaginibus se committere, rationesq; à nobis potestate cœlesti pro imaginibus assignatas, in medicinis potius, quam in figuris efficaciam habere posse. Probabile enim est, si quam vim imaginis habent, hanc non tam per figuram nuper acquirere, quam per materiam possidere naturaliter sic affectam. Ac si quid denuo acquirunt, dum insculpitur, non tam per figuram comparari, quam per calefactionem contusione quadam provenientem. Quæ quidem confusio calefactioq; facta sub harmonia, cœlesti simili harmonia, quæ, quando materia virtutem infuderat, excitat virtutem ipsam atq; corrobo-*

rat sicut status flammam: & manifestam efficit ante latentem, sicut calor ignis in aspectum producit literas scriptas succo cepa prius delitescentes. Paulo post: si quis forte tractare metalla lapidesq; voluerit, praestat percutere solum atq; calefacere, quam figurare. Præter enim id, quod inanes esse figuras suspicor, haud temere vel umbram idololatria debemus admittere. Ex his satis patere arbitror, quod nodum hunc Amuletarii Solverè minime valeant.

23. Adhibebant insuper olim plures ritus & actiones detestandas, quales recenset Kirch. Oedip. Ægypt. Tom. 2. part. 2. c. 6. Sic & Leopoldus in compilationis cit. loco enuntianda quædam requirit. Amuleta postmodam vel gestabant, vel in propatulo collocabant, vel sepeliebant.

24. Virtutem denique non cum subjecto æque durare, sed tandem exspirare affirmat Gaffarellus, nec ubique locorum, nec omni tempore effectum edere dicit Thurneiff. cit. loco. *Sigillum*, (Solis) inquit, si conficiatur Sole infra horizontem depresso, nulla efficacia potentia eodem supra horizontem elevato: & viceversa, si paretur Sole supra horizontem commemorante, inefficax est, Sole infra eundem demerso. Post. Quia ingressus Solis non ubiq; locorum in unum momentum incidit: Ideo quod Toleti in Hispania sub elevatione poli gr. 39. min. 55. factum est. Hamburgi ad Albim (ubi polus ad gr. 54. min. 24. altitudinem elevatur) nihil quicquam praestat. Quæ vero loca unum & eundem habent meridianum sive situm sub eodem parallelo communem, ea quoq; communi sigillorum ejusmodi efficacia fruuntur. Exempli gratia: Sigillum quod conficitur Coburgi efficaciam suam quoq; prodit Hauslij in Normandia. Similis sigillorum ratio etiam erit in Valle Joachimica Misnia & locis adjacentibus.

25. Liquet igitur, nullam esse amuletis causam naturalem, & proinde esse superstitiosos Diaboli illices. In primis adolendum quod in aulis Principum & Magnatum ejusmodi impostoribus aditus sepius pateat. Inter Plebejos quoque non raro occurrunt, quibus lucri cupido ea potissimum commendat. Perperam distinguunt usum & abusum in amuletis quorum nullus verus usus est. Omnino annumeranda sunt istis *æpietates*, quarum mentio fit Act. 19. v. 19. igne dignissimis.

Conf. Genes. 35. v. 4. & ad hunc locum nota s
Abrah. Calovii,